

Lot Polaka na Księżyc, a „hermanautyka IP w PL” – czyli jak w Polsce interpretuje się prawo własności intelektualnej oraz czy polscy projektodawcy mają pojęcie o standardach unijnych?

I. Cel publikacji i znaczenie pojęcia „hermanautyka”.

- [1] Neologizm „hermanautyka” (podróżowanie po znaczeniach) utworzony został w dniu 26.06.2025 r. Łączy on w sobie elementy przypominające o obecności Polaków w kosmosie oraz refleksje dotyczące stanu polskiego prawa IP [*Intellectual Property* – prawa własności intelektualnej].
- [2] Brzmienie pojęcia **hermanautyka** jest wynikiem połączenia pamięci o kilku osobach, wydarzeniach historycznych oraz terminach naukowych połączonych ze sobą znaczeniowo:
- „**HERMA**nutyka” – zawiera element „**HERMA**”, który wprowadzono dla upamiętnienia podróży na Księżyc pierwszego polskiego kosmonauty – Mirosława **HERMASZEWSKIEGO**.
- Równocześnie pojęcie:
- „**HERMA**nutyka” – zawiera element „**HERM**”, zaczerpnięty z pojęcia „**HERM**eneutyka” (teoria interpretacji, zwłaszcza tekstów prawnych lub filozoficznych), które związane jest ze zwrotem „**HERM**eneutyka **biblijna**”, który oznacza tłumaczenie tekstów biblijnych (za ojca hermeneutyki biblijnej uznaje się św. Augustyna z Hippony, który wprawdzie zalecał porównywanie tłumaczeń Biblii, jednak tylko między sobą, a nie z ich hebrajskim oryginałem).
- I wreszcie zaproponowany, nowoutworzony termin:
- „**hermaNAUTYKA**” – zawiera element „**NAUTYKA**”, zaczerpnięty ze słowa „**ASTRONAUTYKA**”, wprowadzony dla upamiętnienia szczególnej chwili powstania tego określenia, gdyż w momencie jego opracowania w dniu 25.06.2025 r. wyleciał w kosmos drugi polski astronauta: **Sławosz UZNAŃSKI-WIŚNIEWSKI**.
- Włączając element „**NAUTYKA**” pobrany z pojęcia „**ASTRONAUTYKA**” do utworzonego pojęcia „**hermaNAUTYKA**” – daliśmy wyraz zaleceniu powrotu na Ziemię, które przekazywane jest przez nas wszystkim podróżnikom
- [3] Celem wyboru tytułu publikacji jest to, aby została dostrzeżona i oceniona, tak jak podróż Polaków na Księżyc. Zależy nam też na tym, aby – w świecie IP i poza nim – nikt nie udawał, że nie dostrzega analogii pomiędzy opisywanymi zjawiskami.

II. Wyjaśnienie zasad przedkładania tłumaczeń w toku postępowań spornych prowadzonych przez Urząd Patentowy RP, które badane są przez sądy administracyjne.

- [4] Publikacja stanowi wyraz podziękowań dla **rzeczników patentowych i aplikantów rzecznio-wskich** za stawiane przez nich **mądre pytania** i możliwość wsłuchiwania się w ich odpowiedzi. Nadszedł także czas na **przypomnienie, że:**
- **kontynuowanie przez Urząd Patentowy RP błędnych praktyk dotyczących tłumaczeń – nie jest dopuszczalne,**
 - po latach zaniedbań w dziedzinie IP w PL – **potrzebne jest jednoznaczne potwierdzenie, że w toku postępowań spornych brak podstaw żądania przez Urząd Patentowy RP przedkładania tłumaczeń przysięgłych autentycznych dokumentów sporządzonych w językach obcych, a także pomijania wiarygodnych tłumaczeń, przedkładanych przez strony.**
- [5] Celem publikacji jest także **przypomnienie jasno sformułowanych przepisów prawa unijnego**, które – *de lege lata* – **pozwalają na uniknięcie** w porządku prawnym Unii Europejskiej jednego z wielu praktycznych **utrudnień** wciąż obecnych w polskim systemie prawa własności przemysłowej.

- [6] Uważamy, że należy przypomnieć racjonalne unijne rozwiązania prawne, gdyż **wprowadzenie ich – de lege ferenda – do polskiego systemu prawnego jest konieczne**. Powinno nastąpić, **gdy rozpoczną się prace naprawcze nad zapaścią Urzędu Patentowego RP**, gdyż w instytucji tej konieczne są nie tyle zmiany, co potrzebny jest w niej swoisty „*serwis generalny*”, skoro wciąż blokują ją problemy, które już w 2022 r. wzbudziły niepokój 130 posłów ówczesnej opozycji.

Interpelacja nr 37330

w sprawie podjęcia działań dotyczących ochrony polskich wynalazków istotnych dla rozwoju gospodarczego Polski

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/interpelacja.xsp?documentId=F0469F3B2E159260C12588FA004D9827>

Interpelacja nr 37331

w sprawie nieprawidłowości działania Urzędu Patentowego RP oraz wynikającej z tego faktu konieczności wstrzymania prac nad projektem nowej ustawy Prawo własności przemysłowej (UD263)

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/interpelacja.xsp?documentId=D76EF96452A27423C12588FA004D9830>

Interpelacja nr 37332

do ministra rozwoju i technologii w sprawie wstrzymania prac nad projektem nowej ustawy Prawo własności przemysłowej (UD263)

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/interpelacja.xsp?documentId=ED3BE9E2FE512341C12588FA004D9838>

- [7] Procedury przyjęte obecnie w Urzędzie Patentowym RP **nie tylko nie wspierają skutecznej ochrony** praw własności przemysłowej w Polsce, **lecz realnie ją utrudniają**.

- [8] Przykład stanowią utrzymujące się praktyki tzw. „*hermanautyki IP*”¹, polegające na:

- **formułowaniu przez Urząd Patentowy RP** żądań przedkładania **tłumaczeń przysięgłych dokumentów źródłowych**, w tym **dowodów**,
- prowadzenie tych szkodliwych praktyk w warunkach uzyskania ich pełnej akceptacji przez **sądy administracyjne** (przykład¹).

- [9] **Wymagania** stawiane uczestnikom postępowań prowadzonych przez UPRP i sądy administracyjne **są oderwane zarówno od prawa krajowego jak i unijnego**, jak i **od zasady proporcjonalności** oraz **utrwalonego orzecznictwa sądów administracyjnych**, które w innych dziedzinach niż własność przemysłowa orzekają odmiennie niż w sprawach IP.

- [10] **Uzależnianie uwzględnienia dowodu** sporządzonego w języku obcym **od przedstawienia jego tłumaczenia przysięgłego** jest niedopuszczalne, ponieważ ten zbędny formalny wymóg:

- a. prowadzi do proceduralnych absurdów (przykład przedstawiony zostaje w kwartalniku¹), których można uniknąć, właściwie interpretując obowiązujące przepisy prawne,
- b. kierowany jest wybiórczo i na nieprzejrzystych zasadach wyłącznie do niektórych stron wybranych postępowań,
- c. generuje realne ryzyka dla stron i ich pełnomocników, gdyż zaskakuje interpretacją pozornie jednoznacznych przepisów prawnych, które w praktyce są najczęściej systemowo pomijane przez Urząd Patentowy RP oraz sądy administracyjne w sprawach z zakresu własności przemysłowej.

1 Definicję praktyk tzw. „*hermanautyki IP*” omówiono także szerzej w Kwartalniku StoWI THINK-TANK WSZYSTKO o IP PL Nr 2/2025.

II. Obowiązek prowadzenia postępowań przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej w języku polskim – bariery dla użytkowników systemu IP w PL.

- [11] Nie ulega wątpliwości, że postępowania przed Urzędem Patentowym RP muszą być prowadzone w języku polskim. Obowiązek ten wynika przede wszystkim z zasady określonej w **art. 27 Konstytucji**². Został on także uszczegółowiony w **art. 1 pkt 1 ustawy o języku polskim**³.
- [12] Z tym, że **przepisy te nakładają obowiązek posługiwania się językiem polskim na organy władzy publicznej**, w tym na Urząd Patentowy RP.
- [13] I tak na przykład **art. 5 ust. 2 ustawy o języku polskim**⁴ **nie może stanowić podstawy do pomijania zeznań świadków**, którzy nie władają językiem polskim, i to na UPRP ciąży obowiązek przesłuchania ich przy udziale tłumacza.
- [14] **To nie obywatel ma obowiązek posługiwać się językiem polskim, lecz organ – zapewnić mu możliwość zrozumienia treści i czynności**, np. za pośrednictwem tłumacza.
- [15] Natomiast **pomoc tłumacza przysięgłego jest zbędna, zwłaszcza w dobie sztucznej inteligencji (AI – Artificial Intelligence)**, gdy w toku postępowania spornego strona przedstawia **Urzędowi Patentowemu RP dokument wraz z jego tłumaczeniem dobrej jakości i bierze odpowiedzialność za jego treść**.
- [16] Podobnie **art. 5 ust. 2 ww. ustawy nie blokuje możliwości zapoznania się przez organ wykonujący zadania publiczne z dokumentem sporządzonym w języku obcym**, jeśli konieczne jest uwzględnienie takiego dokumentu przy orzekaniu przez ten organ.
- [17] Przy tym, **ustawa o języku polskim nie przewiduje żadnych sankcji na wypadek naruszenia obowiązku posługiwania się językiem polskim przez uczestników postępowania**⁵.
- [18] Tymczasem to **Urząd Patentowy RP wprowadza niekiedy (także w sprawach IP o kluczowym znaczeniu) sankcje praktyczne**, polegające na pomijaniu dokumentów sporządzonych w językach obcych, jeśli nie dołączono do nich tłumaczenia przysięgłego.
- [19] W rezultacie, użytkownicy systemu **nie potrafią odpowiedzieć na proste pytania**, starając się ustalić:

2 [Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. ([Dz.U. Nr 78, poz. 483](#)) z późn. zm.]:
W Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski. Przepis ten nie narusza praw mniejszości narodowych wynikających z ratyfikowanych umów międzynarodowych.

3 [ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim ([Dz.U. z 2024 r. poz. 1556 z późn. zm.](#)) – zakres przedmiotowy:
art. 1 Przepisy ustawy dotyczą:
1) ochrony języka polskiego;
2) **używania języka polskiego w realizacji zadań publicznych**;
3) używania języka polskiego w obrocie oraz przy wykonywaniu przepisów z zakresu prawa pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. /.../
art. 4 Język polski jest językiem urzędowym:
1) konstytucyjnych organów państwa;
2) **organów jednostek samorządu terytorialnego** i podległych im instytucji w zakresie, w jakim wykonują zadania publiczne;
3) terenowych organów administracji publicznej;
4) instytucji powołanych do realizacji określonych zadań publicznych;
5) organów, instytucji i urzędów podległych organom wymienionym w pkt 1 i pkt 3, powołanych w celu realizacji zadań tych organów, a także organów państwowych osób prawnych w zakresie, w jakim wykonują zadania publiczne;
6) organów samorządu innego niż samorząd terytorialny oraz organów organizacji społecznych, zawodowych, spółdzielczych i innych podmiotów wykonujących zadania publiczne.

4 [ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim ([Dz.U. z 2024 r. poz. 1556 z późn. zm.](#)) – zakres przedmiotowy ustawy]:
art. 5 1. Podmioty wykonujące zadania publiczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **dokonują** wszelkich **czynności** urzędowych oraz składają oświadczenia woli **w języku polskim**, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do oświadczeń woli, podań i innych pism składanych organom, o których mowa w [art. 4](#).

5 MOSTOWIK Piotr, ŻUKOWSKI Wojciech, Ustawa o języku polskim. Komentarz, Opublikowano: LexisNexis 2001, a także <https://prawo-porady.pl/artykuly/tlumaczenie-przysiegle-dokumentow-w-postepowaniu-administracyjnym.1032.html>

„Czy dokumenty przedkładane Urzędowi Patentowemu RP w toku postępowań spornych powinny być przedkładane wraz z tłumaczeniem tłumacza przysięgłego?”.

- [20] Pełnomocnicy, stawiając powyższe pytania, **trafnie demaskują** praktyczny **chaos** panujący w **Urzędzie Patentowym RP** także w tym zakresie.
- [21] **Ilustrują** trwającą (choć łatwo naprawialną) **niedoskonałość** polskiego systemu **prawa własności intelektualnej [IP – Intellectual Property]** w PL:
- „Z tego co wiem, to można poczekać. Powinno być, ale czasem przechodzi zwykle.”,
 - „Uprp wezwie, ale powinien być przysięgły.”,
 - „Albo wezwie UPRP albo druga strona podniesie brak tłumaczenia w słusznym uniesieniu”.
- [22] Liczymy, że autorzy zacytowanych wyżej *in extenso* wypowiedzi przyjmą nasze serdeczne **podziękowania za inspirację i spowodowanie powstania niniejszej publikacji** (a niebawem kolejnych, opisujących różnicowane typy postępowań prowadzonych przez UPRP).
- [23] Przytoczone, **spontanicznie wyrażane przez nich uwagi** – są **bardzo ważne**. Przypominają, że **jesteśmy świadkami niekonsekwentnej i nieakceptowalnej wykładni art. 252 ustawy Prawo własności przemysłowej⁶ oraz art. 256 tej ustawy⁷ dotąd milcząco akceptowanej w świecie IP w PL.**

III. Wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące zasad nakładania na strony obowiązku przedkładania tłumaczeń.

- [24] **Odesłanie do Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 256 Pwp⁶)** zawarte w przepisach ustawy **Prawo własności przemysłowej** w zakresie **postępowania spornego**, które **jest postępowaniem quasi sądowym** (obejmującym siłą rzeczy także odesłanie do postępowania dowodowego, a więc także kwestię tłumaczeń) – **uważamy za chybione** z uwagi na jego lakoniczność.
- [25] Jest ono **niewystarczające dla rozpoznawania spraw spornych**, których **ciężar gatunkowy i złożoność są znaczne**.
- [26] **Generalnie**, przy rozstrzyganiu na gruncie postępowania administracyjnego zagadnień dotyczących tłumaczeń **w orzecznictwie sądów administracyjnych** – **postuluje się sięganie per analogiam** do regulacji **Kodeksu postępowania cywilnego** dot. postępowania dowodowego.
- [27] Naszym zdaniem problem dotyczący tłumaczeń zostanie jednoznacznie rozwiązany dopiero w wyniku **wprowadzenia do polskiego porządku prawnego sprawdzonych**

6 [ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. **Prawo własności przemysłowej** (**Dz.U. z 2023 r. poz. 1170**) – odesłanie do Kpa i wyłączenie odesłania]:

art. 252 W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Urzędem Patentowym **stosuje się**, z zastrzeżeniem **art. 253**, odpowiednio **przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego**.

art. 253 1. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego **o terminach** załatwiania sprawy **nie stosuje się** do rozpatrywania zgłoszeń dokonanych w celu uzyskania patentu, dodatkowego prawa ochronnego, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji.

2. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego o wznowieniu postępowania i **stwierdzeniu nieważności decyzji nie stosuje się, jeżeli** okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania bądź stwierdzenie nieważności decyzji mogą być podniesione w sporze o unieważnienie udzielonego patentu, dodatkowego prawa ochronnego, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji.

7 [ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. **Prawo własności przemysłowej** (**Dz.U. z 2023 r. poz. 1170**) – odesłanie do Kpa]:
art. 256 1. Do postępowania spornego przed Urzędem Patentowym w sprawach nieuregulowanych w ustawie **stosuje się** odpowiednio przepisy **Kodeksu postępowania administracyjnego**.

2. W kwestii kosztów postępowania stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w postępowaniu cywilnym.

3. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego o ponownym rozpatrywaniu, na wniosek strony, spraw załatwionych przez wydanie decyzji, od której nie służy odwołanie, nie stosuje się do decyzji rozstrzygającej sprawę co do jej istoty i wydanej po przeprowadzeniu rozprawy. /.../

rozwiązań unijnych. Niemniej doraźnie wystarczające będzie opracowanie logicznej, spójnej z obowiązującymi przepisami prawnymi wykładni podstawowych przepisów Prawa własności przemysłowej, wpisującej się w poglądy wyrażone już przez Naczelny Sąd Administracyjny, który zasadnie stwierdził, że (podkreślenia – StoWI):

„wynikający z ustawy o języku polskim wymóg dokonywania przez organ administracji publicznej czynności urzędowych w języku polskim obliguje ten organ do dokonania tłumaczenia obcojęzycznego dokumentu.

Badanie treści dokumentu winno zostać przeprowadzone w języku polskim, który jest językiem postępowania. Dopiero wówczas można powiedzieć, że czynność procesowa, polegająca na przeprowadzeniu dowodu z dokumentu, sporządzonego w języku obcym, została przeprowadzona prawidłowo [...].

Uchybienie obowiązкови wykonywania czynności urzędowych w języku polskim stanowi naruszenie przepisów postępowania mogące mieć wpływ na wynik sprawy”

– tak: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 maja 2007 r., I GSK 1414/06, CBOSA).

- [28] Podobnie NSA wypowiedział się także w innych orzeczeniach, w których również wyjaśniano, że Strona nie ma obowiązku dostarczania stosownego tłumaczenia dokumentu, a organ nie może korzystać w tej mierze z art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸, tj. pozostawienia wniosku bez rozpoznania w razie nieuzupełnienia braków. np.:

„czym innym jest dopuszczenie obcojęzycznego środka dowodowego jako dowodu w postępowaniu, a czym innym wynikający z Konstytucji RP i ustawy o języku polskim wymóg dokonywania czynności urzędowych przez organy administracji publicznej w języku polskim.

Wymóg ten jest realizowany w ten sposób, że czynność urzędowa organu celnego polegająca na badaniu treści dokumentu obcojęzycznego wymaga dokonania tłumaczenia dokumentu. Nie zmienia to faktu, że dowodem będzie nadal treść dokumentu obcojęzycznego, a nie jego tłumaczenie.

Tłumaczenie nie zastępuje bowiem dokumentu sporządzonego w języku obcym, lecz służy jedynie ustaleniu, jaka jest treść tego dokumentu (por. Glosa do wyroku WSA z dnia 16 stycznia 2004 r., III SA 2719/02, PiP 2005/4/317 – t. 1). /.../ Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu przeprowadzi dowód uzupełniający z tłumaczenia na język polski sporządzonego przez niemieckie władze celne wyniku weryfikacji dowodu /.../.”

- [29] – tak: wyrok NSA z dnia 10 maja 2007 r., I GSK 1613/2006, (LexisNexis nr 4134551, Lexis.pl nr 4134551): <https://prawo-porady.pl/artykuly,tlumaczenie-przysiegle-dokumentow-w-postepowaniu-administracyjnym,1032.html>

IV. Rezultaty niespójności i niekonsekwencji zasad przedkładania tłumaczeń Urzędowi Patentowemu RP zarówno w postępowaniach **innych niż** sporne, jak i **spornych**.

- [30] Przepisy prawne zawarte w ustawie Prawo własności przemysłowej dotyczące przedkładania „tłumaczenia” dokumentów w postępowaniach niespornych, czyli prowadzonych w trybie postępowań **innych niż** sporne (postępowaniach tzw.

⁸ [ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2021 r. poz. 735 z późn. zm.) – zasada prawdy obiektywnej]:

art. 64 § 1. Jeżeli w podaniu nie wskazano adresu wnoszącego i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, podanie pozostawia się bez rozpoznania.

§ 2. Jeżeli podanie nie spełnia innych wymagań ustalonych w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania.

„administracyjnych”) – w niektórych sytuacjach przewidują konieczność składania tłumaczeń przysięgłych dokumentów źródłowych sporządzonych w języku obcym, w niektórych zaś nie przewidują jej.

[31] Przykład stanowi liberalnie określony wymóg przedkładania dowodu pierwszeństwa – odpowiednia regulacja prawna zawarta jest w **art. 35 ust. 1 Prawa własności przemysłowej** oraz **art. 35 ust. 4 ustawy Pwp**⁹ i zgodnie z nim wystarczające jest tłumaczenie, **nie jest konieczna jego przysięgła wersja**.

[32] Kolejny przykład mieści się w kategorii sprzeciwu „wobec zgłoszenia znaku towarowego” odpowiedni przepis zawarty jest w **art. 152¹⁷ ust. 5 ustawy Pwp**¹⁰. Także w tym przypadku wystarczające jest tłumaczenie, a nie jego wersja sporządzona przez tłumacza przysięgłego.

[33] Także liberalnie, lecz nieco staranniej – **od chaotycznych reguł ustawy Prawo własności przemysłowej** – określono zasady składania tłumaczeń walidowanych w Polsce patentów europejskich¹¹. Zostały one sformułowane w ustawie **o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej**¹².

[34] Nie tylko nie przewiduje się w tym przypadku potrzeby dokonywania tłumaczeń przysięgłych, ale też dookreśla zasady postępowania **w przypadku zaistnienia pomyłki w tłumaczeniu**.

[35] Uzasadnione jest oczekiwanie, że racjonalne reguły ustanowione w prawie europejskim zostaną konsekwentnie powtórzone w polskim, krajowym systemie prawnym.

[36] **W sprawach praw udzielanych w systemie krajowym oraz w sprawach spornych – nie określono żadnych zasad, bądź przyjęto odmiennie reguły.**

9 [ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. **Prawo własności przemysłowej** ([Dz.U. z 2023 r. poz. 1170](#)) **uprzednie pierwszeństwo**]:

art. 35 1. Jeżeli zgłaszający chce skorzystać z uprzedniego pierwszeństwa, powinien w podaniu złożyć stosowne oświadczenie oraz dołączyć dowód potwierdzający zgłoszenie wynalazku [.../

4. Zgłaszający obowiązany jest w terminie trzech miesięcy od daty zgłoszenia wynalazku **n a d e s ł a ć t ł u m a c z e n i e d o w o d u**, o którym mowa w ust. 1, **na język polski** lub na inny język, jeżeli wynika to z umowy międzynarodowej lub przepisów, o których mowa w art. 4.

10 [ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. **Prawo własności przemysłowej** ([Dz.U. z 2023 r. poz. 1170](#)) - **wniesienie sprzeciwu „wobec zgłoszenia” znaku towarowego**]:

art. 152¹⁷ 1. W terminie 3 miesięcy od daty ogłoszenia o zgłoszeniu znaku towarowego uprawniony do wcześniejszego znaku towarowego, uprawniony z wcześniejszego prawa osobistego lub majątkowego, a także osoba uprawniona do wykonywania praw wynikających z chronionej nazwy pochodzenia lub chronionego oznaczenia geograficznego może wnieść sprzeciw wobec zgłoszenia znaku towarowego z przyczyn, o których mowa w art. [.../

5. Materiały i **dokumenty** sporządzone **w języku obcym** wnosi się **wraz z ich t ł u m a c z e n i a m i** na język polski.

11 [ustawa z dnia 30 czerwca 200 r. **Prawo własności przemysłowej** ([Dz.U. z 2023 r. poz. 1170](#)) - **przedmiot i miejsce publikacji**]:

art. 232 1. O udzielonych patentach, dodatkowych prawach ochronnych, prawach ochronnych, prawach z rejestracji, ochronie międzynarodowych znaków towarowych i wzorów przemysłowych, a także **złożonych t ł u m a c z e n i a c h patentów europejskich** ogłasza się w „Wiadomościach Urzędu Patentowego”.

2. **Ogłoszeniu** w „Wiadomościach Urzędu Patentowego” **podlegają** również, z zastrzeżeniem ust. 3, dokonywane **wpisy i zmiany w rejestrach** dotyczące udzielonych praw.

12 [ustawa z dnia 14 marca 2003 r. **o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej** ([Dz.U. z 2016 r. poz. 2](#)):

Art. 7 [Tłumaczenie patentu europejskiego; publikacja]

1. **T ł u m a c z e n i e p a t e n t u e u r o p e j s k i e g o**, o którym mowa w [art. 6 ust. 2 i 3](#), Urząd Patentowy publikuje niezwłocznie po otrzymaniu tego tłumaczenia, zamieszczając datę publikacji przez Europejski Urząd Patentowy informacji o udzieleniu patentu europejskiego.

2. W przypadku gdy zakres przedmiotowy patentu europejskiego określony w tłumaczeniu, o którym mowa w [art. 6 ust. 2](#), jest węższy od jego zakresu określonego w języku postępowania przed Europejskim Urzędem Patentowym, przyjmuje się, że tekstem autentycznym patentu europejskiego jest, z wyjątkiem postępowania o unieważnienie patentu europejskiego, jego tłumaczenie.

3. **W każdym czasie** uprawniony z patentu europejskiego **może złożyć tłumaczenie p o p r a w i o n e**, które, z zastrzeżeniem ust. 4, wywołuje skutek prawny po dokonaniu jego publikacji przez Urząd Patentowy. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio. [.../

[37] Zarówno w Urzędzie Patentowym RP, jak i w sądach administracyjnych – przyjmuje się, że istnieje **wymóg przedkładania tłumaczeń przysięgłych wszystkich dokumentów źródłowych**, niezależnie od ich charakteru oraz jednoznaczności ich treści.

[38] **Reguła** ta (składnąd niekonsekwentnie adresowaną do wybranych uczestników postępowań) **jest wynikiem fragmentaryzacji przepisów proceduralnych** ustawy **Prawo własności przemysłowej**. W praktyce:

- w nieuzasadniony sposób absorbuje się czas i prowadzi do obciążania stron zbędnymi kosztami,
- wymusza korzystanie z tłumaczeń sporządzanych przez osoby bez kompetencji specjalistycznych,
- uniemożliwia efektywną ochronę interesu publicznego oraz praw podmiotowych.

V. Proste, znakomite unijne rozwiązania prawne, które czekają na dostrzeżenie, docenienie i wprowadzenie do krajowego porządku prawnego.

[39] W najbliższej przyszłości, gdy rozważane będą niezbędne zmiany prawa określającego sposób **prowadzenia postępowań z zakresu prawa własności przemysłowej** (przede wszystkim w sprawie udzielenia praw wyłącznych przez Urząd Patentowy RP oraz unieważniania tych praw) – *de lege ferenda*:

- konieczne będzie **dookreślenie tych zasad przy uwzględnieniu reguł przyjętych w unijnych aktach prawnych**, wymagających przedkładania dowodów w wersji autentycznej (oryginalnej) wraz z tłumaczeniem dokonywanym przez stronę, oraz zobowiązania stron do przedkładania poświadczenia zgodności tego tłumaczenia z oryginalnym tekstem – jedynie, jeśli organ orzekający uzna, że jest to konieczne.

[40] Wszyscy winniśmy prosić elity rządzące o to, by do polskiego systemu prawnego wprowadzono zasadę przyjętą w:

**rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2245/2002 z dnia 21 października 2002 r.
wykonującym rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów
wspólnotowych:**

Artykuł 83 Poświadczenie tłumaczeń

*1. Jeżeli wymagane jest złożenie tłumaczenia dokumentu, **Urząd może** wymagać złożenia, w wyznaczonym terminie, **poświadczenia** zgodności tego tłumaczenia z oryginalnym tekstem.*

Jeżeli poświadczenie dotyczy tłumaczenia wcześniejszego zgłoszenia na podstawie art. 42 rozporządzenia (WE) nr 6/2002, termin ten nie może być krótszy niż trzy miesiące od daty zgłoszenia.

Jeżeli w wyznaczonym terminie tłumaczenie nie zostanie złożone, dokument uznaje się za niedostarczony.

2. Prezes Urzędu może określić sposób poświadczania tłumaczeń.

[41] W systemie unijnym oczywiste jest to, że „**Urząd może wymagać złożenia**”. Co istotne, jak dotąd reguła ta jest stosowana w sposób racjonalny przez Ekspertów Unijnego Urzędu ds. Własności Intelektualnej.

VI. Obecne wciąż jeszcze zagrożenia wynikające z praktyki orzeczniczej Urzędu Patentowego RP oraz sądów administracyjnych w zakresie przedkładania tłumaczeń w toku postępowań spornych.

[42] Obecnie strony postępowań spornych przed Urzędem Patentowym RP działają w warunkach, w których – przy akceptacji sądów administracyjnych – przyjmuje się, że brak

- możliwości stosowania niektórych przepisów **Kodeksu postępowania administracyjnego** wynika ze specyfiki tego postępowania, w szczególności z jego charakteru kontradiktoryjnego.
- [43] W rezultacie **ogranicza się, (a w praktyce niekiedy narusza)** zasadę wyrażoną w **art. 7 Kpa**¹³ (**obowiązek organu podejmowania wszelkich niezbędnych czynności w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego**).
- [44] Praktyka ta jest niespójna z treścią regulacji prawnych, gdyż tam, gdzie ustawodawca rzeczywiście zamierzał wyłączyć stosowanie określonych przepisów Kpa, uczynił to wprost. Na przykład w **art. 256 ust. 3 ustawy Prawo własności przemysłowej**¹⁴ – wyjaśnił, których przepisów **Kpa** nie stosuje się w postępowaniu spornym.
- [45] **Wymóg przedkładania tłumaczeń przysięgłych w obecnej formie jest nieuzasadniony** z następujących powodów:
- **łamie się nakaz** sformułowany w **art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego**,
 - **odbiega od międzynarodowych standardów**, zgodnie z którymi nie wymaga się przedkładania tłumaczeń przysięgłych sporządzanych przez lingwistów nieprzygotowanych do uwzględniania technicznej terminologii oraz specyfiki języka prawa własności przemysłowej i sła wystarczające uznaje zwykłe przekłady dokumentów obcojęzycznych,
 - **unika konfrontacji z faktem, że w dobie rozwoju sztucznej inteligencji (AI – Artificial Intelligence)** praktyki realizowane przez Urząd Patentowy RP oraz sądy administracyjne oczekujące przedkładania tłumaczeń przysięgłych – stały się **a n a c h r o n i c z n e**,
 - **s p r z y j a d u ż y m p o d m i o t o m (podwyższa się koszty postępowań prowadzonych rutynowo przez korporacje, więc wprowadza się wymóg, który dla nich jest bez znaczenia)**, jednocześnie tworząc bariery, zwiększając ryzyka błędów i utrudniając działanie mniejszym, krajowym przedsiębiorcom,
 - **nie uwzględnia się faktu, że nigdzie na świecie żaden ekspert żadnego urzędu patentowego analizujący dokumenty przesadzające o udzieleniu lub nieudzieleniu patentu (często o olbrzymiej wartości, przesadzającego o losach przedsiębiorstw) nie korzysta z tłumaczeń przysięgłych, gdyż sam posługuje się kilkoma językami i jest specjalistą w danej dziedzinie.**
- [46] **Po uporządkowaniu polskiego systemu prawa IP – Urząd Patentowy i instytucja sprawdzająca zasadność jego orzeczeń b ę d ą m o g ły z a ż ą d a ć** od strony przedłożenia tłumaczenia poświadczonego przez tłumacza przysięgłego **j e d y n i e w ó w c z a s , g d y p o w s t a j ą u z a s a d n i o n e w ą t p l i w o ś c i c o d o p o p r a w n o ś c i t ł u m a c z e n i a p r z e d ł o ż o n e g o p r z e z s t r o n ę** – por. **art. 83 rozporządzenia Komisji (WE) nr 2245/2002** z dnia 21 października 2002 r. wykonującego rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych.

13 [ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. **Kodeks postępowania administracyjnego** ([Dz. U. 2021 r. poz. 735 z późn. zm.](#)) – **zasada prawdy obiektywnej**]:

art. 7. W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

14 [ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. **Prawo własności przemysłowej** ([Dz.U. z 2023 r. poz. 1170](#)) – odesłanie do Kpa]:
art. 256 1. Do postępowania spornego przed Urzędem Patentowym w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W kwestii kosztów postępowania stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w postępowaniu cywilnym.

3. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego o ponownym rozpatrywaniu, na wniosek strony, spraw załatwionych przez wydanie decyzji, od której nie służy odwołanie, **nie stosuje się do decyzji rozstrzygającej sprawę** co do jej istoty i wydanej po przeprowadzeniu rozprawy.

3¹. W sprawach, o których mowa w [art. 2553 ust. 2](#), przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Termin do jego złożenia w przypadku decyzji wynosi 2 miesiące, a w przypadku postanowienia - 1 miesiąc od dnia doręczenia stronie decyzji lub postanowienia.

- [47] Mamy nadzieję, że wkrótce zakończona zostanie w polskim systemie prawnym **praktyka hermanautyki IP**, polegająca na niekonsekwentnym wymaganiu przedkładania tłumaczeń przysięgłych dokumentów w dowolnie wybranych przypadkach i od wybranych podmiotów.
- [48] Wszyscy czekamy na usunięcie absurdów proceduralnych, tj. praktyk odbiegających od współczesnych standardów oraz usunięcie ryzyk wynikających z braku w polskim systemie prawnym jasnych i logicznych przepisów odpowiadających regulacjom unijnym.

- [49] **Z ogromnym uznaniem śledzimy działania**, które podjęli zarówno Pan Profesor **Adam BODNAR**, jak i Pan Minister **Waldemar ŻUREK** zmierzający do unowocześnienia wymiaru sprawiedliwości oraz podniesienia jego racjonalności.
- [50] Wierzimy, że **w duchu tej misji możliwe jest doprowadzenie** w drodze **pilotażowych zaleceń**, lub rekomendacji, **do ugruntowania** w praktyce **zasad** przyjmowanych już od dawna w Unii Europejskiej.
- [51] Kierujemy się troską o racjonalność oraz efektywność prowadzonych w Polsce postępowań dotyczących praw własności intelektualnej.
- [52] Wyrażamy przekonanie, że nadszedł czas, by zreformować jeden z elementów systemowych, który w obecnym kształcie nie tylko nie wspiera, ale utrudnia ochronę praw IP w Polsce, które są dla nas tak istotne, tym bardziej że wszyscy uczestnicy obrotu gospodarczego, w tym zwłaszcza **mikro-, mali i średni przedsiębiorcy doceniają**, gdy po latach zaniedbań w dziedzinie IP w PL wspólnie zmienimy ten system.

Marek BESLER
rzecznik patentowy
Europejski Rzecznik Patentowy
profesjonalny pełnomocnik przed EUIPO
Wiceprezes Zarządu StoWI
Redaktor naczelny Kwartalnika StoWI

Anna KORBELA
rzecznik patentowy
radca prawny
Europejski Rzecznik Patentowy
profesjonalny pełnomocnik przed EUIPO
pełnomocnik upoważniony do działania przed
DPMA
Prezes StoWI

